

SKOLOTĀJU UZTVERTĀ STRESA SAISTĪBA AR APMIERINĀTĪBU AR DARBU

Autors: Ilze Dejus

20.02.2015.

Aktualitāte (1)

- skolotāji ir svarīgi visai sabiedrībai kopumā (Ohri, 2013)
- mācīšana – profesija ar vienu no augstākajiem stresa līmeņiem pasaulē (Kalvya, 2013; Rose, 2000, kā minēts Miller & Travers, 2013)
- skolotāja uztvertais stress → kopējais sniegums: produktivitāte + pašatdeve (Kalvya, 2013)

Aktualitāte (2)

- skolotāja sniegums darba vietā ir cieši saistīts ar tā apmierinātību ar darbu (Kumaragnihotri, 2013)
- neapmierināts skolotājs → neapmierināts audzēknis → kavēta psiholoģiskā un fiziskā attīstība (Kumaragnihotri, 2013)
- autore uzskata, ka skolotāja darba vide pilsētas skolās ir atšķirīga no skolotāja darba vides novadu skolās

Pētījuma jautājumi

1. Vai pastāv statistiski nozīmīga saistība starp skolotāju uztvertā stresa līmeni un apmierinātību ar darbu?
2. Vai pastāv statistiski nozīmīgas atšķirības starp Liepājas 15.vidusskolas un Grobiņas novada skolotāju uztvertā stresa līmeni un apmierinātību ar darbu?

Metode (1)

- 52 Liepājas 15.vidusskolas skolotāji
- 61 Grobiņas novada vispārējās izglītības iestāžu skolotāji – Grobiņas ģimnāzija, Grobiņas pamatskola, Kapsēdes pamatskola, Bārtas pamatskola un Gaviezes pamatskola
kopā 113 skolotāji: 101 sievieti, 12 vīrieši
- 29% vecumā no 41 – 50, 26% vecumā no 51 – 60
- 42% skolotāju darba stāžs lielāks par 20 gadiem

Metode (2)

- uztvertā stresa līmeņa noteikšanai:
"Uztvertā stresa skala" (Cohen, Kamarck & Marmelstein, *Perceived Stress Scale (PSS)*, 1983), adaptējusi I.Stokenberga, 2008.g.
Kronbaha alfa: 0,86
- apmierinātības ar darbu noteikšanai:
"Apmierinātības ar darbu aptauja" (Spector, *Job Satisfaction Survey (JSS)*, 1985), adaptējis I.Burvis, 2005.g.
Kronbaha alfa: 0,87

Metode (3)

- laika posms: 01.04.2014. – 22.04.2014.
- sadarbība ar iesaistīto skolu direktoriem/ēm
- kopā izdalītas 150 aptaujas anketas
(75 - Liepājas 15.vsk., 75 – Grobiņas novada skolām)
- atgrieztas 75% aptaujas anketu
(52 – Liepājas 15.vsk., 61 – Grobiņas novada skolas)

Rezultāti (1)

Vai pastāv statistiski nozīmīga saistība starp skolotāju uztvertā stresa līmeni un apmierinātību ar darbu?

1.tabula

Mainīgie lielumi	Skolotāji		
	Liepājas 15.vsk. n = 52	Grobiņas novads n = 61	Visi skolotāji n = 113
	Uztvertā stresa līmenis		
	r _s	r _s	r _s
Apmierinātība ar darbu:			
samaksa	-0,38**	-0,15	-0,22*
izaugsme	-0,60**	-0,17	-0,38**
vadība	-0,28*	-0,23	-0,26**
papildatīdība	-0,44**	-0,19	-0,31**
atzinība	-0,48**	-0,21	-0,31**
darba kārtība	-0,17	-0,22	-0,18
kolēģi	-0,11	-0,17	-0,15
darba saturs	-0,46**	-0,49**	-0,49**
komunikācija	-0,40**	-0,18	-0,25**

*p<0,05, **p<0,01

Rezultāti (2)

Vai pastāv statistiski nozīmīgas atšķirības starp Liepājas 15.vsk. un Grobiņas novada skolotāju uztvertā stresa līmeni un apmierinātību ar darbu?

2.tabula

Mainīgie lielumi	Skolotāji				Manna Vitneja U testa vērtība			
	Liepājas 15.vsk. n = 52		Grobiņas novads n = 61			t		
	M	SD	M	SD				
Uztvertā stresa līmenis								
	27,83	6,01	28,38	5,82	28,12	5,89	-0,49	0,68
Apmierinātība ar darbu:								
samaksa	8,06	3,39	9,00	4,29	8,57	3,91	1,30	0,38
izaugsme	11,48	4,58	11,87	4,28	11,69	4,41	0,46	0,62
vadība	16,63	4,41	20,13	3,33	18,52	4,23	4,79**	0,01***
papildatīdība	10,17	2,87	9,90	3,94	10,03	3,48	-0,42	0,46
atzinība	10,04	3,84	13,10	4,46	11,69	4,44	3,87**	0,01***
darba kārtība	12,56	2,64	13,98	3,99	13,33	3,49	2,27**	0,05***
kolēģi	17,94	3,89	19,21	2,99	18,63	3,48	1,96	0,13
darba saturs	18,25	2,87	18,07	3,14	18,15	3,00	0,32	0,71
komunikācija	15,38	3,74	18,92	3,87	17,29	4,18	4,91**	0,01***

*p<0,05, **p<0,01, ***sig ≤ 0,05

Secinājumi (1)

- pastāv statistiski nozīmīga un apgriezta saistība starp skolotāju uztvertā stresa līmeni un apmierinātību ar darbu
- saistība pastāv 7 no 9 apakšskalām (samaksa, izaugsme, vadība, papildatbildība, atzinība, darba saturs, komunikācija)

skolotāji ar zemāku uztvertā stresa līmeni ir apmierinātāki ar darbu nekā skolotāji ar augstāku uztvertā stresa līmeni

Secinājumi (2)

- statistiski nozīmīgas atšķirības starp Liepājas 15.vsk. un Grobiņas novada skolām pastāv 4 apmierinātības ar darbu apakšskalās: vadība, atzinība, darba kārtība, komunikācija
  - plašākas iespējas pilsētvidē, augstāks konkurences līmenis, intensīvākas darba stundas
  - novados lielākas bažas par savu darba vietu un savstarpēja atpazīstamība

Secinājumi (3)

- iespējamie risinājumi – atbilstoša vide, kas apvieno skolotāju, skolu un birokrātisko sistēmu vienotā veselumā, apzinoties kopīgo mērķi
  - universāls risinājums, ko katrs pielāgo atbilstoši savām vajadzībām un iespējām
- ieteikumi turpmākiem pētījumiem – izmantot plašāku uztvertā stresa līmeņa aptauju konkrētu riska faktoru identificēšanai

Paldies par uzmanību!